

Kysttorsk – *Gadus morhua*

Gyte-, oppvekst- og beiteområde: Beiter i fjorder og kystområder. Gyter i fjord- og kystbassenger. Vokser opp i strandsonen 0–20 m dyp.
Størrelse: Sjelden over 1 m og 20 kg
Alder ved kjønnsmodning: 2–4 år
Antall egg: 0,5–5 millioner egg
Føde: Krepsdyr, skjell og fisk

Nøkkeltall:

ANBEFALT KVOTE: –
 KVOTE: –
 FANGST: –

Status og råd

LINDESNES–SVENSKEGRENSEN: Vurderingen av bestandssituasjonen for kysttorsk i fjordene og langs kysten i dette området bygger på rekrutteringsindeks (0-gruppe) og fangst av 1 år og eldre fisk i strandnottrekk og instituttets systematiske forskningsfiske med garn.

Det uttrykkes i dag bekymring for kysttorsken. Forekomst av 0-gruppetorsk de siste ti år ligger gjennomsnittlig vesentlig lavere enn siste 30 års middel. Fangst per enhet innsats i det systematiske garnfisket viser at torsk som er ett år og eldre er klart redusert på deler av kysten (figur). Særlig gjelder dette fra Kragerø til Hvaler. Vest for Kragerø er fangst per enhet innsats stabil og til dels økende.

Geografisk er det liten forskjell i forekomstene av 0-gruppe torsk i øst og vest, mens det er en svært påfallende geografisk forskjell i mengde av fisk som når en alder på to år. Dette indikerer at dødeligheten i første leveår er svært forskjellig i øst og vest. Det er ikke registrert noen tilsvarende forskjell i dødelighet hos fisk som er eldre enn 1 år. Denne forskjellen, som er meget tydelig i perioden 2001–2005, ble ikke observert i perioden 1984–1990. Torskens kondisjon synes å være konstant eller økende, men en observert mindre størrelse og lavere vekt på fisken som fanges og leveres i noen områder kan indikere en for høy beskatning. En annen ikke-ekskluderende forklaringsmodell er at de lokale bestandene i øst er utarmet siden 1990, og mangel på eldre torsk her også skyldes tilbakevandring til Nordsjøen.

LINDESNES–STAD: Torsk på denne kyststrekningen forvaltes som en del av nordsjøbestanden. Det er sannsynlig at torsken på Vestlandet består av én eller flere separate bestander, og at disse bestandene i perioder får tilsig av larver og 0-gruppe fra Nordsjøen. Noe av gytetorsken kan også være fisk som kommer inn fra vestkanten av Norskerenna.

Synet om at torsken på Vestlandet består av én eller flere separate bestander støttes av flere merkeforsøk. Undersøkelser som viser at rekrutteringen i Masfjorden og Nordsjøen ikke følger hverandre, taler i samme retning. Det foreligger ikke tidsserier som kan fortelle om bestandssituasjonen for torsk på Vestlandskysten. Havforskningsinstituttet vil sette i gang en slik undersøkelse i 2010. Også fra dette området har det i lang tid blitt rapportert om reduserte fangster, noe som også bekreftes av den offisielle fangststatistikken.

Forvaltningstiltak

Fiskerimyndighetene har innført en rekke tiltak for å regulere kystfisket sør for 62°N. Dette har i første rekke vært for å begrense uttaket av hummer og ål, men endringene påvirker også andre arter. Ett av tiltakene er at minstemålet på torsk ble økt fra 30 til 40 cm 01.01.09. Fra 01.01.10 gjelder minstemål for fisk også ved rekreasjonsfiske.

Fiskeridirektoratet har nylig hatt på høring et forslag til helhetlig forvaltningsplan for kysttorsk sør for 62°N. Formålet er å gjenoppbygge bestandene av kysttorsk på Sør- og Vestlandet. Planen omfatter straktiltak, men også mer drastiske tiltak dersom den negative utviklingen ikke er snudd i løpet av 3–5 år.

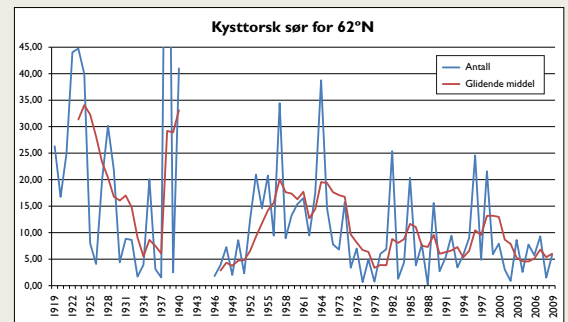
Et av tiltakene som vurderes, er å innføre bevaringsområder for torsk, tilsvarende som for hummer langs Skagerrakkysten. Ettersom torsken er noe mindre stedegen enn hummer, er det aktuelt å beskytte noe større områder, store nok til å dekke både gyte-, oppvekst- og leveområder. Dette er i første rekke aktuelt langs Skagerrakkysten, hvor gyte- og oppvekstområder er kartlagt og verdivurdert.

Kontaktperson: Jakob Gjøsæter | jakob.gjoesaeter@imr.no

Fakta om bestanden:

Genetiske studier har vist at det finnes flere bestander av kysttorsk fra svenskegrensen til Stad. Det kan synes som det både er vekstforskjeller og ulik alder ved kjønnsmodning i flere av kysttorskbestandene. Kysttorsk finnes fra tarebeltet og ned mot 500 meter. Den gyter langt inne i fjordene eller i bassenger langs kysten. Kysttorskens egg har nøytral oppdrift litt lenger ned i vannsøylen enn hva som er tilfelle for nordøstarktisk torsk. Eggene er dermed mindre utsatt for vindrevet strøm. Yngelen bunnslår på grunt vann (0–20 meter). Den blir tidligere kjønnsmoden enn nordøstarktisk torsk, vokser hurtigere og vandrer lite.

Middel antall torskøyngel per strandnottrekk på faste lokaliteter på Skagerrakkysten.